

Niedziałkowska, Zofia

Przywileje cechów ostrołęckich z 1622 r.

Rocznik Mazowiecki 6, 411-421

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

II. M I S C E L L A N E A

ZOFIA NIEDZIAŁKOWSKA

PRZYWILEJE CECHÓW OSTROŁĘCKICH Z 1622 R.

Prowadząc badania nad dziejami Ostrołęki, w wyniku czego ukazała się publikacja pt. „Ostrołęka, dzieje miasta” (Wrocław 1967), w zbiorach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie natrafiłam na nigdzie dotychczas nie publikowane przywileje cechowe, nadane rzemieślnikom tego miasta.

Treść tych przywilejów została omówiona w wyżej wymienionej publikacji. Ponieważ jednak przywileje te odzwierciedlają obyczaje mieszczan ostrołęckich, a tym samym zasługują na dokładne poznanie, podaję je w dosłownym brzmieniu.

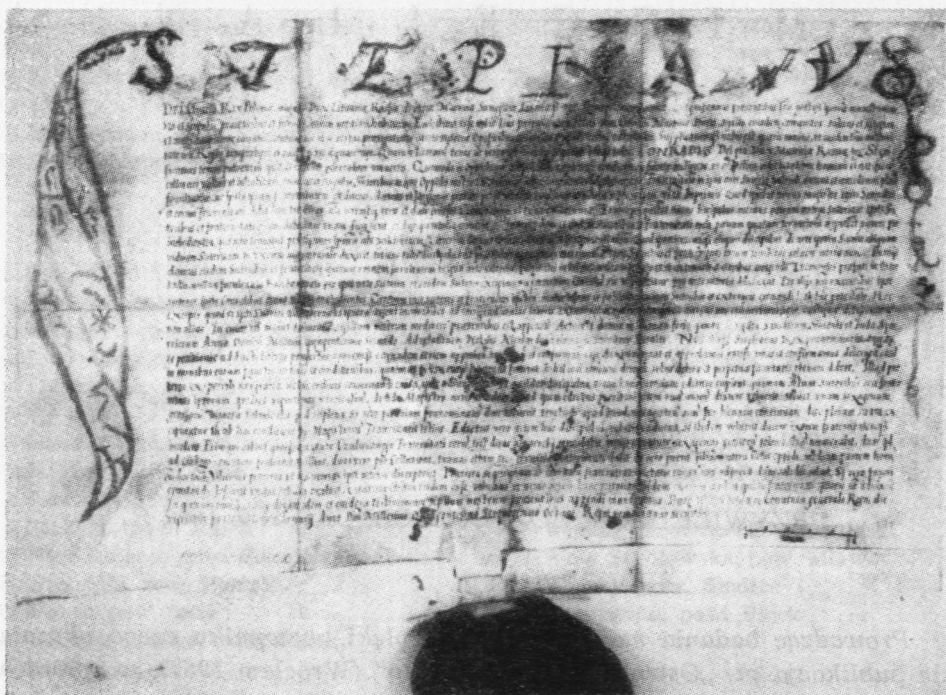
Edycji dokonano zgodnie z zasadami „Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku” (red. K. Lepszy, Wrocław 1953).

Przywilej dla cechu szewców ostrołęckich

Warszawa, 12 III 1622 r.

Oryginał przywileju Konrada III, księcia mazowieckiego, nadany w Różanie 27 X 1502 r. zaginął. Zachowały się oryginały potwierżeń i rozszerzeń tego dokumentu.

Oryginał przywileju króla Stefana Batorego nadany na Sejmie Walnym w Warszawie 24 I 1578 r. Perg. 42×26,5 cm + zakładka 42×5 cm zachowany dość dobrze, czytelny, w niektórych miejscach zagrożony rdzą, opatrzony pieczęcią z laku, obtłuczoną, na sznurze jedwabnym, AGAD, dok. perg. 3973.

Ryc. 1. Przywilej króla Stefana Batorego z 24 I 1578 r. dla cechu szewców ostrolęckich

Oryginał przywileju króla Zygmunta III, będący potwierdzeniem i rozszerzeniem przywileju Stefana Batorego, nadany w Warszawie 12 III 1622 r. Perg. 60×35 cm + zakładka 60×5 cm b. zniszczony, uszkodzony przez rdzę, w licznych miejscach przetarty, trudny do odczytania. Pieczęć z laku dobrze zachowana, na sznurze czerwonym, jedwabnym, plecionym, AGAD, dok. perg. 4094.

Kopia — wpis przywileju Zygmunta III pt. Confirmatio Litterarum Illustris Artis Sutoriae Opificibus Concess[arum]. W dalszym ciągu tytułu wpisu innym charakterem pisma dopisano: in Ostrolęka, AGAD, Metryka Koronna 168, k. 85 — 86 v.

Niżej podaję tekst przywileju Zygmunta III przepisany z oryginału, porównany z oryginałem przywileju Stefana Batorego (skrót: SB) i wpisem do Metryki Koronnej 168, k. 85 — 86 v (skrót: MK).

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, ^a magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque nec non succ[ess]or Gotiorum,

a—ax opuszcza, dodaje etc. MK;

Danarumque hereditarius rex ^{ax}. Significamus ^a praesentibus litteris nostris quorum interest universis et singulis ^a, productas coram nobis esse litteras pergameneas serenissimi olim Stephani regis Poloniae praedecessoris nostri manu subscriptas et sigillo Regni communit[as] sanas salvas omnique suspicionis nota caren[tes] continen[tes] in se confirmationem litterarum illustris olim Conradi Masoviae ducis super certas praerogativas artis sutoriae opificibus concess[as] oppidi nostri ^b suplicatumque nobis esse, ut eadem litteras autoritate nostra regia approbare et confirmare dignemur. Quarum litterarum tenor sequitur talis.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque etc., princeps Transilvaniae. Significamus praesentibus litteris nostris quorum interest, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum notitiam habituris, exhibitas nobis esse litteras pergameneas illustris olim Conradi Masoviae ducis sigillo eiusdem communitas salvas et integras et omni suspicione carentes continentes in se certas praerogativas artis sutoriae opificibus concessas oppidi nostri Ostrolenka ^c. Supplicatumque nobis est ipsorum nomine, ut eadem litteras autoritate nostra regia comprobare et confirmare dignemur. Quarum litterarum tenor, de verbo ad verbum sequitur, estque talis. Conradus Dei gratia dux Masoviae, Russiae etc. Significamus tenore praesentium quibus expedit generaliter universis. Quomodo in oppido nostro Ostrolenka ^d cupien[tes] conditionem facere meliorem, ut eo melius in habitatione hominum et artificum collocari valeat et inhabitari, omnibus et singulis sutoribus in ipso oppido nostro Ostrolenka ^e inhabitantibus et inhabitatur[is], fraternitatem in ipsa arte sutoria haben[di], damus et concedimus plenam facultatem, ac ipsis ipsam fraternitatem dedimus damus et largimur gratiose perpetue, et in aevum cum articulis infrascriptis videlicet in primis. Quod quilibet et novus magister ipsis sutoribus et eorum fraternitati debet dare ^f unam dicam cerae et duo quartalia cervisiae. Insuper damus eisdem sutoribus et eorum fraternitati paenam quattuor ternariorum a quolibet sutore pro inobedientia, qui non transiret post signum ipsorum alias zaklinczem. Caeterum damus eisdem sutoribus et fraternitati eorum quod quotiescumque aliquis discipulus de arte ipsorum sutorum aliquam viduam sutorisam in uxorem matrimonialiter duxerit, toties talis discipulus, ut praemittitur contrahens matrimonium ipsis sutoribus et fraterni-

^{a-a} opuszcza, dodaje etc. MK;

^b opuszcza MK;

^c Ostrołęka MK;

^d Ostrołęka MK;

^e Ostrołęka MK;

^f tres diras alias wrembij cerae et duos grossos czalunowego et trinam cerevisiae. Insuper qualibet novus discipulus infrans novam artem sutoriam ipsis sutoribus et fraternitati eorum SB.

tati eorum tenebitur solvere introitales. Denique damus ipsis^a sutoribus et fraternitati ipsorum omnem facultatem in ipsa arte sutoria falsitates et labores malos in propriis et in extraneis sutoribus corrigendi. Et^b consules praefati in Ostrolenka^c nullam facultatem habebunt in eis pro ipsa arte sutoria et^d eosdem sutores^d excipimus a correctione consulum sic, ut praemittitur pro arte sutoria duntaxat. Pro aliis autem excessibus ipsi sutores ipsis consulibus erunt subiecti et obedien[tes]. Caeterum ipsi sutores et fraternitas ipsorum malos labores et falsitates ex ipsis sutoribus et extraneis cremandi habebunt potestatem. Hoc excepto quod ipsi sutores aut fraternitas ipsorum essent incurabiles ad corrigen[dum] malos labores extunc nos et nostri successores aut cui nos commiserimus ipsos castigare debemus et non alius. In cuius rei maius testimonium sigillum nostrum mediocre praesentibus est appensum. Actum et datum in Rozan, feria quinta in vigilia Sanctorum Simonis et Judae Apostolorum, anno domini millesimo quingentesimo secundo. Ad relationem nobilis Nicolai de Calowanie^e servitoris ducalis.

Nos itaque Stephanus rex praenominatus aequitate petitionis adducti litteras praeinsertas, omnemque earum^f seriem, approban[das], ratifican[das] et confirman[das] esse duximus prout et approbamus, ratificamus et confirmamus decernen[tes] easdem in omnibus earum punctis, articulis et conditionibus, quatenus in usu earum hactenus fuerint, nihil iuri communi derogan[do], robur debitae et perpetuae firmitatis obtinere debere. Illud praeterea ex speciali nostra gratia melioris ordinis conservandi causa ipsis adiungen[tes]^g, ut quilibet discipulus artem hanc sutoriam ediscere cupiens primum solvat sutoribus seu fraternitati ipsorum^h grossos viginti duos introitalium. Deinde magistro artis eisdem apud quem edoctus fuerit, si saltem unum annum discere voluerit, solvet unam sexagenam grossorum monetae Polonicae pro disciplina. Si vero pecuniam praenominatam dare noluerit, tenebitur apud eundem magistrum suum per biennium continuare disciplinam suam. Excipiuntur tamen ab hac conditione filii magistrorum fraternitatis illius. Edoctus vero artem hanc discipulus vel etiam advena, si ibidem voluerit ducere uxorem fraternitatemque incolere, primum solvet grossos quattuor czalunowegoⁱ fraternitati eorum, tres dicas alias wręby cerae dabit. Insuper quattuor sexagen[as]

^a eisdem SB;

^b ac MK;

^c Ostrolęka MK;

^{d-d} eorundem sutorum MK;

^e Czałowanie SB, Czałowanice MK;

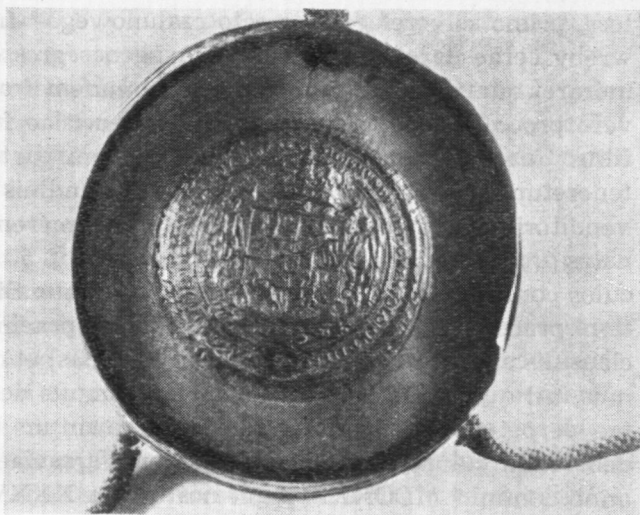
^f eorundem SB;

^g nieczytelne, rkps 4094; podaje SB i MK;

^h nieczytelne, rkps 4094; podaje SB i MK;

ⁱ Żalunowego MK;

Ryc. 2. Pieczęć króla
Zygmunta III przy przy-
wileju z 12 III 1622 r.
dla cechu szewców
ostrołęckich

grossorum numeravit^a Polonicalium duas^b ad cistam communem fraternitatis illius, duas vero pro collatione, tunnas etiam tres cervisiae fraternitati dabit. Si vero fuerit filius sutoris illius oppidi, mediam partem horum omnium dare tenebitur. Volumus praeterea, ut res sutorias ipsi inter se disceptent, praeterea, si quisquam in conventu fraternitatis^c pietatis causa non adfuerit duos solidos solvet. Si vero funeri concitando defuerit unum solidum exolvat. Cautum etiam eisdem esse volumus, ut nemo artem hanc sutoriam ibidem exercere audeat, qui se fraternitati ipsorum non adiunxerit. In quorum omnium et singulorum fidem et evidens testimonium sigillum nostrum praesentibus appendi mandavimus. Datum Varsaviae in Conventu Generali Regni, die vigesima quarta mensis januarii anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo. Regni vero nostri anno secundo. Stephanus rex.

Cum vero melioris ordinis augendique aerarii sui gratia praedicti artifices in maiores impensas consenserint, ac ut quilibet discipulus artem hanc sutoriam ediscere cupiens, primum solveret sutoribus seu fraternitati ipsorum grossos quadraginta quattuor introitalium. Deinde, magistro artis eiusdem apud quem edoctus fuerit, si saltem unum annum discere voluerit, solveret duas sexagenas grossorum monetae Polan[icalis] pro disciplina, si vero pecuniam dare noluerit, teneatur apud eundem magistrum suum per biennium continuare disciplinam. Exceptis tamen ab hac conditione filiis magistrorum fraternitatis illius. Edoctus vero artem hanc discipulus vel etiam advena, si ibidem ducere voluerit uxorem fraternitatemque inco-

^a pomija MK;

^b que dodaje SB;

^c aliis dodaje SB;

lere, primo solveret grossos octo czalunowego^a fraternitati sex dicas alias wręby cerae daret, insuper octo sexagenas grossorum Polon[icalium] numeraret quattuor, quas ad cistam communem fraternitatis illius, quattuor vero pro collatione, tunnas etiam sex cervisiae fraternitati daret. Si vero filius [fuerit]^b sutoris illius oppidi mediam partem horum omnium dare teneretur. Preterea, ut cures et coria in nundinis et diebus foralibus a re- venditoribus alias przekupniow non prius emerentur, donec ipsi contubernales pro necessitate sua sufficienti coemerint, a nobis ibidem eosdem articulos confirman [dos] supplicarent. Nos itaque Sigismundus rex supplicationi praedictae benigne annuentes litteras praeinsertas in omnibus earum clausulis articulis conditionibus approban[das] et confirman[das] esse duximus, uti quidem approbamus et confirmamus decern[tes] easdem debitaе perpetuaeque firmitatis robur in quantum tamen iuris est obtinere debere. In cuius rei fidem etc. Datum Varsaviae die XII^c mensis martii anno domini^d MDCXXII regni nostrorum XXXV, Svecie [XXIXe]^d. Sigismundus rex. Joannes Gumowski.

Przywilej dla kupców i piwowarów miasta Ostrołęki

Warszawa, 31 VIII 1622 r.

Oryginał zaginął. 1. **Wpis pt.** Confirmatio articulorum mercatoribus et braxatoribus oppidi Ostrołęka, AGAD, *Metryka Koronna* 168, k 213—216. *Jak podano*, „Artykuły przedstawione do aprobaty królowi Zygmuntovi III były podpisane w imieniu rajców przez burmistrza miasta Ostrołęki 18 VIII 1622 r. i opatrzone pieczęcią miejską.

2. **Wpis potwierdzenia tego przywileju przez króla Stanisława Augusta pt.** Confirmatio confirmatorum articulorum contuberniis mercatorum et braxatorum oppidi Ostrołęka servientium z 4 VIII 1766 r. *jest dosłownym, jak podaje wpis, potwierdzeniem przywileju króla Zygmunta z 31 VIII 1622 r., AGAD, Księga Kanclerska* 30, s. 1032—1041.

3. **Wpis — odpis uwierzytelniony, opatrzony pieczęcią burmistrza miasta Ostrołęki, dokonany w 1824 r. z akt Metryki Koronnej** 168. AGAD, KRSW, 4207^b, *Kopie przywilejów miast guberni płockiej*, s. 2—16.

Podstawą obecnej edycji jest wpis w *Metryce Koronnej* (skrót: MK) 168, k. 213—216, porównany z wpisem w *Księdze Kanclerskiej* (skrót:

^a Żalunowego MK;

^b nieczytelne, rkms 4094; podaje MK;

^c duodecima MK;

^{d-d} quo supra MK;

^e nieczytelne, rkps 4094;

KK) 30 i odpisem w księdze 4207^b, które podają zasadniczą treść przywileju z drobnymi odmianami językowymi.

Ponadto w Księdze Kanclerskiej jest podana formuła stwierdzająca dosłowne potwierdzenie przywileju króla Zygmunta III przez Augusta III 26 XI 1746 r., a następnie dosłowne potwierdzenie tegoż przywileju przez króla Stanisława Augusta 4 VIII 1766 r.

Confirmatio articulorum mercatoribus et braxatoribus oppidi Ostrołęka Sigismundus III Dei gra[tia] rex Poloniae etc.

Significamus etc. exhibitas nobis esse nomine et ex parte^a mercatorum et braxatorum oppidi nostri Ostrołęcen[sis] litteras papyreas infrascriptas sigillo officii consularis eiusdem oppidi obsignatas manumque proconsulis subscriptas, certam contuberniorum mercatorum et braxatorum praefatorum ordinationem bonumque regimen[tes], concernen[tes], integras, salvas omnique suspicionis nota carentes. Supplicatumque nobis, ut easdem auctoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quorum tenor est talis. Proconsul cum consulibus antiquis et modernis civitatis regiae maiestatis Ostrołęcensis, vice advocato et scabinis artium mechanicarum archimagistris cum senioribus communitatis plebis nostra congregatione publica congregatis viden[tes] magnam oppressionem totius Reipublicae Ostrołęcensis damnun[que] et gravamen ac diminutionem proventuum civilium, articulos infrascriptos omnes et singuli vocibus concordibus laudaverunt constitueruntque et soleniter ordinaverunt in suum verum et legitimum plenipotentem nobilem ac famatum Michaellem Kaczynski artis sartoriae cechmagistrum. Nos articulos iuxta morem et consuetudinem aliarum civitatum laudan[dum]^b ad approban[dum] sacrae regiae maiestatis eiusdemque magistratui consiliariis offerre et si quid devium illi videbitur emendare omniaque pro grato et rato suscipere promitten[tes] eidem nobili Michaeli Kaczynski omnia extradita [pecunias]^c fatigas recompensare. Artykuły ku zachowaniu Bractwa dla Kupieckiego także też i Piwowarskiego, które pospolitej rady mistrzowie przekupstwa tego, w miasteczku Ostrołęce postanowili, ku dobremu porządkowi, który między nimi wiecznie ma być chowan, tym porządkiem naprzód, aby żaden nie osiadły, tak mężczyzna jako i białągłowa, nie ważyli się piwa ani gorzałki robić i onych szynkować, oprócz ludzi dobrze osiadłych, w mieście zrodzonych, pod winą grzywien czternastu i zboża stracenia. Oprócz, ażeby się wdał do Cechu tak mężczyzna jako i białągłowa w sławie nic nie naruszeni, takich mają bracia Cechu Kupieckiego i Piwowarskiego przyjmować. Item ilekroć i kiedykolwiek przydałoby się w schadzce Bractwa Kupieckiego spółnie

^a propte KK;

^b et dodaje KK;

^c cupenia MK, pecunias KK;

z Piwowarskim którychkolwiek z braciei ^a słowami nieuczciwymi, swarliwymi i zwadliwymi nagrałby ^b, takowy zapłacić będzie powinien braciei ^c winy dwie grzywnie ^d polsk[ie] i wosku pół kamienia do Kościoła na chwałę Panu Bogu Wszechmogącemu i Najświętszej Pannie Marii Rodzicielce Niepokalanej. Item z braciei ^e żaden, którzy będą w Cechu siedzieć, aby nie śmiał z sobą żadnej broni nosić, także i noża najmniejszego, pod winą wrębu wosku do Kościoła i pieniędzy pół grzywny polsk[ie]. Item ilekroć przytrafiłoby się kupca albo kupczyka tego kupiectwa wszelakiego do Cechu Kupieckiego jako i Piwowarskiego przyjmować, także też syna abo córkę piwowarską, tedy od takich wdawnego z każdego z osobna w stanie małżeńskim postanowionych po zł[oty]ch sześci, wosku wręb jeden i piwa kłoda ma być wzięta do skrzynki brackiej, a od postronnych nowo nastających po złotych polskich dwunastu ^f i wrębów dwu wosku, piwa beczek pary mają wdawnego do cechu odbierać, a młokosików niepostanowionych w małżeństwie nie przyjmować. Całonowego do skarbu brackiego obcy po groszy dwu mają dać do Cechu, a w mieście urodzony, wdawający się po groszu jednemu, także w stanie małżeńskim postanowieni. Ciz wszyscy nowo nastający jeden po drugim posługi kościelne mają odprawować, jako w Kościele świece brackie zapalać i zagaszać na jutrzniach, na mszach i na niesporach dni niedzielnych i świąt uroczystych, pod winą wrębu wosku do Kościoła. Tenże w Cechu z beczki piwo toczyć, braciej ^g nalewać i podawać, od nich szklenice i gruszliki odbierać i inne posługi tym podobne odprawować, wedle zwyczaju i uchwały z bracią postanowionej będzie powinien, dotąd póki inszy ^h brat tego Cechu Kupieckiego i Piwowarskiego nie wda się. Item, który by kolwiek z ⁱ braciej młodszej ⁱ zamieszzał, albo by nie nosił świec na procesjach dni niedzielnych i świąt uroczystych, to jest w dzień Bożego Narodzenia, w Wielką Noc, w Świątki, w oktawę Bożego Ciała i inszych świąt uroczystych, takowy też zapłaci winę wręb wosku do Kościoła. Item, jeśliby który brat młodszy albo którykolwiek z ^j braciej starszy ^j piwo tocząc w Cechu Brackim roztoczył takowy ^k, przepada winy wręb ^k wosku i piwa pół beczki. Item, kiedykolwiek cechmistrz pošle znak do braciej ^l do sprawowania i rozrządzenia jakiejkolwiek po-

^a braci KK;

^b nagabałby KK;

^c braciom KK;

^d grzywny KK;

^e braci KK;

^f dwanaście KK;

^g braciom KK;

^h inny KK;

ⁱ⁻ⁱ braci młodszych KK;

^{j-j} braci starszych KK;

^{k-k} podpada winie wrębu KK;

^l braci KK;

trzeby, mają się wszyscy bracia Cechu tego zniść do niego, pod winą wrębu wosku każdy z nich nieposłuszny i piwa pół beczki. Item bracia wszyscy roku każdego na każde suche dni wigilię mszą żałobną za dusze zmarłych w tym Cechu odprawować powinni pod winą na starszym wziętą kamienia wosku do Kościoła, gdzie by ^a tego zaniedbał i braciej ^b w suche dni nie obwieszczał. Na też obrzędy kościelne nabożeństwa powinni bracia składać po pół groszku ^c. Item, kiedy umrze brat Cechu tego albo żona, albo dziecię jego, tedy wszyscy bracia Cechu tego powinni zniść w dom umarłego, za obesianiem znaku starszego, i ciało wedle obrzędu ^d kościelnego do Kościoła odprowadzić, które młodszy nieść mają, abo ^e w niebytności młodszych starsi, a za winę od młodszych brać po pół groszku, a od starszych nieposłusznych po groszu. W przedawaniu też wszelkich towarów kupieckich postronni ludzie nie mają przeszkadzać tak z miast wielkich i małych. Jako kupcy towary rozmaite mający w kramach sukiennych, płóciennych, jedwabnych i inszych, którymi zwykli handlować czasu jarmarku każdego, nie powinni wykładać w wigilię, ale w święto po południu w godzinę. Toż się rozumieć ma o inszych pospolitych towarach, tak z miast, jako i ze wsiów w przedawaniu onych, jako żelazem szynem, stalą, pługami, sosnikami z kosami, sierpami, osłami, cyną, miedzią, skórami, łojami i inszymi tym podobnymi, czasu też dni targowych, których dwa dni w tydzień bywa, nie powinien kupiec postronny przedawać rozmaitej kupi, aż na dwie godzinie ^f przed południem. A jeśliby ^g się który z tych wzwyż pomienionych ludzi postronnych tego ważył, ma być od Cechu z urzędem i z dworską pomocą wzięty do starszego ze wszystkimi towarami, z końmi, z wozem, stamtąd nie ma być towar przywracan, aż winy kopę zapłaci do skrzyni i bracią ^h przejedna. Chmielarze, kiedy przyjadą z swym towarem sprawiwszy swój targ dnia jednego, nie mają się ważyć drugiego dnia przedawać pod utraceniem tegoż towaru, który ma być wzięty z urzędem i ze dworem do starszego. Toż się rozumieć ma i o inszych towarach, z którymi zwykli przyjeżdżać, jako z owocami rozmaitymi: cybulą i inszymi tym podobnymi, których nie mają się ważyć przedawać tylko jednego dnia, a drugiego dnia indziej jachać, albo ogółem w mieście przedać pod taką winą wzwyż położoną. Postronni ludzie z inszych miast, miasteczek, wsiów rozmaitych nie mają kupować w tymże miasteczku wosku, wosczyn, łojów, skór, jagieł i inszych rzeczy kupieckich,

^a gdyby KK;

^b braci KK;

^c pół groszu KK;

^d obrządku KK;

^e albo KK;

^f godziny KK;

^g jeżeliby KK;

^h braci KK;

oprócz samych mieszczan, którzy w tym Cechu Kupieckim i Piwowskiemu stać będą. A jeśli by ^a się który taki znalazł, żeby był przeszkodą w kupowaniu rzeczy pomienionych, takowego winą mają starsi karać kopą pieniędzy do skrzynki. Także też ^b brat postronny Cechu Kupieckiego ma się starszemu opowiadać, kiedy przyjedzie z towarem do miasteczka i całunowego ma oddać przy opowiadaniu trzy grosze. A jeśli by ^c się nie opowiedział tegoż dnia, tedy winę ma dać na wrąb wosku. Sól beczkowa balwanista, śledzie w beczkach, ludzie postronni nie mają w miasteczku onych szynkować, ale je ogółem sprzedać któremukolwiek mieszczaninowi pod winą także wzwyz pomienioną, tylko czasu jarmarku, oprócz wigiliej tylko w święto wolno im będzie szynkować. Żelaza szynne, płużne, szosne, liemiese ^d, które nie mają być od postronnych na rynku targowane, ale ogółem sprzedawane któremukolwiek kupcowi tegoż miasteczka, oprócz jarmarku, pod winą wosku kamienia. Prasolowie wszelacy i przekupniowie, którzy mieszkają w mieście, nie powinni żadną rzeczą kupcyć, ani piwa i gorzałki robić, ani szynkować, aż się wdadzą do Cechu pod winą kamienia wosku i piwa beczki. Z miast obcych, ze wsiów nie mają soli szynkować tak kwartami, miarkami, sztukami, tak w mieście jako i za miastem w domach kryjomo, którzy za przeświadczeniem mają być brani urzędownie i ze dworem do starszego, i stamtąd nie ma wychodzić, aż zapłaci do skrzynki brackiej winy kopę. Jeźliby się też który brat albo siostra Cechu Kupieckiego i Piwowskiego ważyli w sprzedawaniu piwa i gorzałki jedna drugiej targ zepsować, taniej kilkągroszy na beczce albo pół beczki piwa nad zwyczajny targ puścić, tego, który targuje, odwieść, a onej piwo ganić, a swoje sprzedać, takowa każda albo każdy za przeświadczeniem do ciemnice ma być przez bracią posłany, i stamtąd nie ma wychodzić, aż zapłaci winy tak wiele, jako ono piwo albo gorzałkę sprzedała gościowi. Lecz bracia i siostry tegoż Cechu nie mają z hultajami i hultajkami osiadłości nie mającymi piwa ani gorzałki robić, onych do siebie kryjomie ^e nie przypuszczać i w domach swych ^f onym szynku nie pozwalać, pod utraceniem srodu tego, który by z nią albo z nim robiła. Jeźliby też który brat Cechu tego lub żona jego ^g, albo które dziecię jego ^g, tak jako córka, czeladnik, przeszkodę uczynił w kupowaniu, sprzedawaniu soli, żelaza i inszych rzeczy rozmaitych, które do kupi należą, żeby jeden drugiego podrzucił, w kupowaniu odwiódł, targ zepsował, słowy nieuczciwymi nałajał, takowych bracia postrzegliszy mają brać i do ciemnice miejskiej posadzać i stamtąd

^a jeźliby KK;

^b pomiya KK;

^c jeźliby KK

^d lemiesz KK;

^e kryjomo KK;

^f swoich KK;

^{g-g} pomiya KK;

nie wypuszczać, aż zapłaci winy wrąb wosku do Kościoła na świece brastewne^a i piwa pół beczki. A szynkarki, które kupczą miarkami groch, krupy, jagły, słoniną, masłem i inszymi tym podobnymi rzeczami, tedy te, które by się z posłuszeństwa ojców i matek swych wyzuwali i na onych w starości ich nie zabiegali, takowych nie mają przyjmować do Cechu Kupieckiego i Piwowarskiego i ma być im zabroniono piwa i gorzałki robienia i wszelakiego przekupstwa zażywania. Tylko tych przyjmować, które wołają rodziców swych czynią i na onych w niedoleżności zdrowia ich zabiegają. Człowiek postronny, który by chciał być w tym Cechu Kupieckim pospołu i Piwowarskim nie ma być przyjmowan, aż za pokazaniem listownym narodzenia swego. Też źle zrodzony, łoża nieuczciwego, nie ma być przyjmowan do tego Cechu. Jeśliby się też w Cechu siedząc, brat z bratem powadził, bądź słowy nieuczciwymi nałajał, albo bronią nieszkodliwie obraził, tedy się nie mają z tym do urzędu uciekać, ale samiż bracia onych mają winą karać według wynalazku brackiego. Który by się z nich z tym indziej uciekł, ma winy zapłacić pół kamienia wosku i piwa pół beczki. Który by też był brat tak uporny, żeby się braciej^b za występek swój nie dał karać i posłusznym być nie chciał, takowego z urzędem wziąć, a do karni miejskiej posadzać i stamtąd nie wypuszczać, aż bracią za występki przejedna i dosyć winie uczyni, którą bracia między sobą naidą. Hultaje, hultajki te, które żadnego pożytku w mieście nie czynią, tylko do czasu mieszkają, a przeszkodę niemałą czynią, osiadłym w kupowaniu zboża i inszych rzeczy, od tego czasu nie mają kupować, ani piwa rabiać i gorzałki. pod winą utracenia zboża i grzywien polskich czterestu, której winy połowica ma być oddana do szpitala, a połowica do skrzynki miejskiej. A dla lepszej wiary te artykuły ręką moją ja burmistrz toż imieniem rajców miasta króla jegom[ości] Ostrołęki podpisawszy, pieczęć miejską przycisnąć kazałem. Działo się w Ostrołęce, dnia osiemnastego sierpnia miesiąca, roku pańskiego tysiąc sześćset dwudziestego wtórego. Andrzej Orzechowski, burmistrz ostrołęcki, ręką swą^c i imieniem rajców wszystkich. Johannes Pisarski, notarius juratus Ostrołęcen[sis]. Nos itaque praedictae supplicationi benigne annuentes litteras praeinsertas in omnibus punctis clausulis et conditionibus autoritate nostra regia approban [das] et confirmandas [das] esse duximus, approbamusque et confirmamus praesentibus litteris nostris. Decernentes eas in vim et robur debitae firmitatis obtinere debere in quantum iuri communi non repugnant. In cuius rei fidem etc. Datum Varsoviae die ultima mensis augusti anno domini^d quo supra^d.

Sigismundus rex

Remigius Zaleski

^a brackie KK;

^b braci KK;

^c swoją KK;

^{d-d} MDCXXII regnorum nostrorum Poloniae XXXV, Sveciae vero XXIX anno KK.